

VAN COMMERCIEEL CONFLICT TOT DADING – DE ROL VAN EEN DESKUNDIGE

1 INLEIDING

1 In een commerciële context kunnen conflicten of onzekerheden van uiteenlopende aard rijzen. Een contractspartij laat na om een onbetaalde, doch verschuldigde factuur te voldoen of maakt zich schuldig aan een laattijdige levering. Het conflict kan ook betrekking hebben op de levering van een product dat niet conform de bestelling of gebrekkig van aard is of op een contractspartij die haar werkzaamheden niet correct uitvoert met schade tot gevolg.

Wanneer een dergelijk conflict tussen twee of meerdere partijen ontstaat, geniet het de voorkeur om het gerezen conflict buiten de rechtbank om te beslechten. In deze bijdrage gaan wij dan ook in op de minnelijke regeling van commerciële conflicten, de verzoenende rol van een deskundige in dit verhaal en de juridische kwalificatie en de uitvoerbaarheid van het uiteindelijke akkoord tussen partijen.

2 DE MINNELIJKE REGELING VAN COMMERCIEËLE CONFLICTEN

2 Bij alternatieve geschillen**oplossing** nemen partijen gezamenlijk een initiatief ter beslechting van hun conflict, aangezien zij in principe het gerezen conflict het best beheersen.

In eerste instantie kunnen partijen zelf onderhandelingen voeren, eventueel – en bij voorkeur – bijgestaan door een raadsman op juridisch gebied en/of op technisch gebied (respectievelijk een advocaat of een eigen deskundige).

Partijen kunnen bij de beslechting van hun conflict evenwel ook beroep doen op een onafhankelijke en onpartijdige derde, die partijen begeleidt teneinde zelf tot een minnelijke oplossing van het conflict te komen, doch dewelke geen finale beslissing neemt omtrent het conflict. Zoals hierna zal worden uiteengezet, kunnen partijen aldus beroep doen op een deskundige met het oog op een verzoening of op een bemiddelaar met het oog op een bemiddeling. Het staat partijen in voorkomend geval nog steeds vrij om het advies van deze derde al dan niet te volgen en indien een minnelijke oplossing onmogelijk zou zijn, alsnog naar een rechtbank te gaan ter beslechting van het conflict.

In het kader van dergelijke onderhandeling, verzoening of bemiddeling is het evenwel van belang dat partijen de nodige afspraken maken aangaande de vertrouwelijkheid van de besprekingen en van de uitgewisselde informatie. Zo wordt immers voorkomen dat de uitgewisselde informatie zou kunnen worden gebruikt in het kader van een eventuele gerechtelijke procedure, indien de onderhandeling, verzoening of bemiddeling spaak zou lopen.

3 Bij alternatieve geschillen**beslechting** zal een onafhankelijke en onpartijdige derde de beslissing nemen in plaats van partijen en zal deze derde aldus het conflict op definitieve wijze beslechten. Naast een gerechtelijke procedure, kan het dan gaan om een bindende derdenbeslissing of om een arbitrage.

Zowel bij een bindende derdenbeslissing als bij een arbitrage doen partijen beroep op een onafhankelijke en onpartijdige derde – in het geval van een arbitrage betreft dit een scheidsrechter of een arbiter – die een definitieve en bindende uitspraak zal doen over het tussen partijen gerezen (toekomstig) conflict. Partijen leggen zich aldus neer bij de uitspraak van deze derde en kunnen hun conflict in voorkomend geval niet meer aan een rechtbank voorleggen.

In tegenstelling tot een arbitrage, dient een bindende derdenbeslissing niet noodzakelijk betrekking te hebben op een (toekomstig) conflict, maar kan deze beslissing ook betrekking hebben op de loutere vaststelling van feiten, bijvoorbeeld de begroting van schade aan personen of goederen naar aanleiding van een brand of van een ongeval.

3 DE VERZOENENDE ROL VAN EEN DESKUNDIGE

4 Zoals hierboven reeds werd uiteengezet, kunnen partijen ter gelegenheid van een minnelijke oplossing of beslechting van een conflict op verschillende manieren een deskundige aanstellen teneinde een onderzoek te (laten) voeren aangaande een feitelijke of technische aangelegenheid.

Een deskundige kan enerzijds worden aangesteld in opdracht van één van de partijen als zijnde de eigen deskundige van deze partij, met de bedoeling om enkel aan deze partij specifieke technische raad en bijstand te verlenen.

Anderzijds kunnen partijen ook onderling overeenkomen om gezamenlijk een deskundige aan te stellen. In voorkomend geval spreken wij over een minnelijk tegensprekelijk deskundigenonderzoek of een minnelijke expertise.

5 In tegenstelling tot de aanstelling van een eigen deskundige, zal deze deskundige niet alleen onafhankelijk en onpartijdig, maar vaak ook verzoenend dienen op te treden.

Een minnelijk tegensprekelijk deskundigenonderzoek is op dit punt dan ook sterk vergelijkbaar met een gerechtelijk deskundigenonderzoek, met als verschil dat een gerechtsdeskundige in het kader van een gerechtelijk deskundigenonderzoek verplicht een poging dient te ondernemen teneinde partijen te verzoenen (overeenkomstig artikel 977 §1, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek), daar waar een deskundige in het kader van een minnelijk tegensprekelijk deskundigenonderzoek enkel een verzoenende functie waarneemt indien partijen daarmee instemmen.

6 Als onafhankelijke en onpartijdige, en vaak ook verzoenende derde speelt een deskundige een sleutelrol bij de oplossing of de beslechting van een conflict. Het is immers de deskundige die een verslag zal opmaken op basis waarvan hij partijen zal trachten te verzoenen, opdat zij tot een oplossing van hun conflict zouden komen.

4 DE DADINGSOVEREENKOMST ALS RESULTAAT VAN HET AKKOORD TUSSEN PARTIJEN

7 Indien de poging tot verzoening van partijen door een deskundige heeft geleid tot een akkoord en indien voormeld akkoord wordt geformaliseerd door middel van een overeenkomst, wordt deze overeenkomst juridisch gekwalificeerd als een vaststellingsovereenkomst. Een vaststellingsovereenkomst betreft aldus een overeenkomst waarbij partijen een tussen hen gerezen conflict of een onzekerheid buitengerechtelijk en definitief wensen te beëindigen.

8 Enkel wanneer de onderhandelde oplossing tot stand is gekomen door middel van wederzijdse toegevingen tussen partijen, wordt voormelde vaststellingsovereenkomst juridisch gekwalificeerd als een dadingsovereenkomst, dewelke wettelijk wordt geregeld zoals hierna verder wordt uiteengezet.

De wederzijdse toegevingen tussen partijen zijn daarbij een essentieel element van een dadingsovereenkomst en dienen als het ware te zorgen voor “contractuele rust” tussen partijen. Deze wederzijdse toegevingen kunnen uitdrukkelijk uit de dadingsovereenkomst zelf blijken, bijvoorbeeld wanneer in de overeenkomst wordt bepaald dat partij X aan partij Y tot slot van alle rekening een bepaalde geldsom zal betalen en partij Y van haar zijde afziet van enige andere vordering aangaande het conflict. Deze wederzijdse toegevingen kunnen evenwel ook worden afgeleid uit externe elementen, zoals de aard van de betwisting.

Het gegeven dat partijen – teneinde van een dadingsovereenkomst te kunnen spreken – bepaalde toegevingen dienen te doen, impliceert evenwel niet dat zij enige aansprakelijkheid erkennen. Een typisch kenmerk van een dadingsovereenkomst is immers dat partijen elkaars materiële aanspraken uitdrukkelijk niet erkennen.

9 Een dadingsovereenkomst wordt gekenmerkt door een bijzonder wettelijk regime dat in de huidige stand van het recht wordt geregeld door de artikelen 2044 – 2058 van het oud Burgerlijk Wetboek.

Zo voorziet het oud Burgerlijk Wetboek onder meer dat een dadingsovereenkomst een schriftelijke overeenkomst dient te zijn. Sinds de inwerkingtreding van het nieuwe bewijsrecht, krijgt de vormvereiste van een “geschrift” echter een ruime invulling en kan tegen een onderneming bovendien met alle middelen van recht worden bewezen. In de Belgische rechtspraak werd dienaangaande dan ook reeds geoordeeld dat de vereiste van een geschrift geen afbreuk doet aan de regel van het vrij bewijs tegen een onderneming, zodat het bestaan van een dadingsovereenkomst tegen een onderneming zelfs door middel van vermoedens kan worden bewezen.¹

Een voordeel van een dadingsovereenkomst bestaat vooreerst uit het vertrouwelijk karakter van deze overeenkomst: partijen kunnen in dit opzicht opteren voor een volledige geheimhouding, dan wel kunnen zij onderling overeenkomen om bepaalde elementen van het akkoord als niet-vertrouwelijk te bestempelen. Wat niet-vertrouwelijk is, kan desgevallend bijvoorbeeld worden aangewend in een (latere) gerechtelijke procedure. Bovendien kent een dadingsovereenkomst een definitief karakter: een volledige en integrale beëindiging van het commercieel conflict dat tussen partijen is gerezen is steeds het doel van partijen. Hierbij aansluitend heeft een dadingsovereenkomst tevens een uitdovend karakter: een dadingsovereenkomst zal een einde maken aan een eventuele hangende gerechtelijke procedure en zal verhinderen dat een nieuwe gerechtelijke procedure – tussen dezelfde partijen en aangaande hetzelfde voorwerp – zou worden opgestart.

Bovendien zijn er nog een aantal specifieke waarborgen tegen een (eenzijdige) opzegging of een nietigverklaring van een dadingsovereenkomst voorzien. Gelet op de wederzijdse toegevingen tussen partijen, mag het voor een partij immers niet te gemakkelijk zijn om zich eenzijdig van een dadingsovereenkomst te ontdoen.

---

¹ Zie bv. Cass. 19 maart 2012, AR C.10.0645.F: “*In geschillen betreffende handelszaken kan de rechter het bewijs van het bestaan van een dading door vermoedens toelaten, zelfs als er geen begin van bewijs door geschrift voorhanden is in de zin van artikel 1347 van het Burgerlijk Wetboek*”.

10 Deze verschillende kenmerken en specifieke waarborgen eigen aan een dadingsovereenkomst worden sinds lange tijd erkend in de Belgische rechtspraak.² Naar alle waarschijnlijkheid zullen deze evenwel ook een schriftelijke neerslag vinden in het toekomstig Boek VII “Bijzondere overeenkomsten” van het nieuw Burgerlijk Wetboek.

5 DE UITVOERBAARHEID VAN HET AKKOORD TUSSEN PARTIJEN

11 Een dadingsovereenkomst bindt partijen, doch is niet meer of niet minder uitvoerbaar dan een andere overeenkomst. Indien een contractspartij haar verplichtingen onder de dadingsovereenkomst niet nakomt, dan zal de andere contractspartij nog steeds de naleving van de dadingsovereenkomst in rechte dienen te vorderen voor een rechtbank.

Partijen kunnen de gedwongen tenuitvoerlegging van het akkoord evenwel verzekeren door hun akkoord – meteen na het sluiten ervan – voor te leggen aan de rechtbank (alwaar hun conflict reeds aanhangig was gemaakt) ter bekrachtiging van dat akkoord (en aldus een akkoordvonnis verkrijgen overeenkomstig artikel 1043 van het Gerechtelijk Wetboek), dan wel hun akkoord te laten verlijden in een authentieke akte voor een notaris.

Bij verdere vragen kan u terecht bij:

Jo Willems
Partner
Commercial & Litigation
T. +32 (0)11 26 00 57
jo.willems@lydian.be

Sofie Boey
Associate
Commercial & Litigation
T. +32 (0)11 26 00 45
sofie.boey@lydian.be

Thibault Boscart
Associate
Commercial & Litigation
T. +32 2 787 91 78
thibault.boscart@lydian.be

² Zie bv. Cass. 7 mei 2020, AR C.19.0423.N (*wederzijdse toegevingen als voornaamste afbakeningscriterium*); Cass. 10 november 2016, AR C.16.0142.F (*onmogelijkheid tot eenzijdige opzegging van een dadingsovereenkomst van onbepaalde duur*).